

SÅNGRÖSTSTÖRNING

Allmän beskrivning

Sångare utgör en grupp som skiljer sig från övriga röstpatienter. Som grupp är de ofta känsliga för förändringar av röstfunktionen och söker därför med ett specifikt formulerat problem. I jämförelse med icke-sångare skattar (självskattningsformulär) sångare ofta sin röstfunktion som bättre vilket kan förklaras med att de söker tidigare än icke-sångare, då sången utgör del av eller hela deras inkomstkälla. I dessa icke akuta frågeställningar bör sångaren beredas kontakt med röstkunnig öron-, näs och halsläkare ex laryngolog eller röst och talspecialist (foniater). Dessa specialister hanterar med fördel patientgruppen även vid akuta infektionsbesvär.

Symptom.

Vanliga symptom är minskat tonomfång, svårigheter vid registerbyte, att sjunga med låg intensitet, samt att få sångrösten att hålla.

Orsaker

Orsakerna till en sångröststörning är oftast en obalans mellan det tekniska krav som ställs på sångrösten, belastningen i tid av sångröst och det akustiska rum man sjunger i, i förhållande till graden och typen av skolning för uppdraget. En sångröststörning kan föreligga med och utan påvisbar förändring på stämbanden. En påvisbar förändring kan vara infektionsbetingad svullnad av stämbanden eller röstbelastningsbetingad svullnad på stämbandens svängande del.

Utredning/behandling

Diagnosen ställs genom sjukdomshistorien, röstergonomin, att lyssna på talrösten och att undersöka struphuvudet vanligen med hjälp av videolaryngoskop. Stämbanden bör undersökas vid långvariga sångröstbesvär med såväl NBI ljus (narrow band image) samt stroboskopiskt ljus. I det akuta skedet kan inte alltid en röstspecialist bedömning/undersökning beredas även om målsättningen är sådan. Kan inte sångaren beredas akut tid (vid större produktioner) till och röst och talspecialist skall sångaren hänvisas till öron-, näs och hals mottagning som har mer erfarenhet av stämbandsproblem än allmänläkaren. Vid en akut infektion i övre luftväg hos en sångare måste beslut om röstvila tas. Dessa beslut baseras på sångarens agenda, grad av infektion och tid infektionen förelagat samt undersökningsfynden. Mer långvariga tal och sångröstproblem bör hanteras i ett samarbete mellan diagnostiserande röst och talspecialist/laryngolog, logoped och sångpedagog samt i samförstånd med ansvariga i större produktionsuppsättningar.